

**ORDONAȚIA ADMINISTRAȚIEI BUCOVINEI
CĂTRĂ TOȚI EGUMENII ȘI CĂTRĂ TOATĂ
PARTEA BISĂRICEASCĂ DIN BUCOVINA
DE LA 1782**

DUMITRU V. IRIMIA

***Die Verordnung der Bukowiner Verwaltung aus dem Jahre 1782:
An alle Äbte und Kirchenvertreter der Bukowina***

*(Zusammenfassung)**

Der Beitrag *Die Verordnung der Bukowiner Verwaltung aus dem Jahre 1782: An alle Äbte und Kirchenvertreter der Bukowina* präsentiert eine Urkunde, die in der Bezirksabteilung der Nationalarchive Suczawa aufbewahrt ist. Die Urkunde ist wichtig, weil sie uns hilft, die Art und Weise zu verstehen, in der die Äbte sich auf den Grundbesitz und auf die neuen, nach 1775 ernannten Behörden bezogen. Nach dem einleitenden Kommentar wird der Text der Urkunde zum ersten Mal veröffentlicht. Dieses Dokument ist nicht nur für die historiographische Forschung, sondern auch für die Geschichte der rumänischen Sprache der damaligen Bukowina bedeutend.

Schlüsselwörter und -ausdrücke: Bukowiner Distrikt, Militärverwaltung, Verordnung, Konsistorium, Grundbesitzer, Jurisdiktion, Kommissäre, Gesetze, Kanons, Kirchenrecht, Landessitte, Reform, einheitliche Verwaltungsorganisation.

În bogatul fond de documente privitor la începuturile stăpânirii austriece în Bucovina, păstrat în copie la Serviciul Județean Suceava al Arhivelor Naționale, se află și un manuscris ce ne ajută să înțelegem frământările existente în societatea bucovineană a vremurilor menționate, dar, mai ales, felul în care se raportau la proprietate, pe de o parte, egumenii mănăstirilor, iar, pe de cealaltă parte, noile autorități.

* Traducere: Ștefănița-Mihaela Ungureanu.

De asemenea, actul se regăsește prezentat, în rezumat, cu numărul 1395, în colecția *Din tezaurul documentar sucevean 1393–1849*, întocmită de Vasile Gh. Miron, Mihai-Ștefan Ceaușu, Gavril Irimescu și Sevastița Irimescu și publicată în 1983¹. Din conținut, ne dăm seama că, în urma rapoartelor Comisiei de verificare a averilor mănăstirești, și aceasta este ceea ce ne interesează, în mod special, administrația militară nu era pe deplin mulțumită de situația în care se găseau așezămintele monahale bucovinene.

Ceva mai devreme de anul 1782, se întrunise, la Suceava, Comisia aulică de delimitare a proprietăților, compusă din căpitanul Ion Calmuțchi, Alexandru Ilschi, colonelul Metzger, căpitanul Pitzelli, locotenentul auditor Harsani, scriitorul de tribunal Erggelet, precum și din Petru Aron de Bistra, din Tansilvania, translator oficial pentru limba română². Aceștia primesc sarcina de a cerceta actele de posesiune ale celor ce stăpâneau pământul în Bucovina. Activitatea debutează la 10 decembrie 1781, în primă fază constatându-se că documentele sunt redactate în slavonă, în mare parte, astfel că a fost cooptat și mazilul Simeon Teutul. Călătorind mult în afara țării, el avea să fie înlocuit, la 15 decembrie 1781, cu locotenentul Zopeisky. După stabilirea metodologiei de lucru, la 9 martie 1782, comisia deja verifica Episcopia de Rădăuți. Inspecțiile se desfășoară anevoios, astfel că, la 1 septembrie 1784, generalul Enzenberg solicită să se facă cunoscut tuturor proprietarilor de pământ ordinul imperial ce reglementa hotarele stăpânirilor funciare în Bucovina și acordă „un termen de un an, șase săptămâni și trei zile pentru a se prezenta cu acte doveditoare necesare fixării definitive a hotarelor pământurilor lor”, precizând că „orice revendicare ulterioară nu va mai fi luată în considerare”³. Colectivul menționat mai sus și-a continuat munca până în anul 1787.

Sub pretextul informării și ajutorului, guvernul galițian, prin Decretul nr. 5 373, din 21 august 1781, comunică episcopului Dosoftei Herescu voința împăratului ca, „în scopul reglementării preoțimii, să se înființeze un consistoriu sub supravegherea și conducerea episcopului din Rădăuți, cu adăugirea unui egumen și [a] doi asistenți mireni”⁴.

Propunerea pentru înființarea unui consistoriu se potrivea intențiilor împăratului Iosif al II-lea⁵. Din planurile ce se preconizau pentru teritoriului anexat

¹ Direcțiunea Generală a Arhivelor Statului din Republica Socialistă România, *Din tezaurul documentar sucevean. Catalog de documente, 1393–1849*, București, 1983, p. 461–462. În continuare se va cita: DTDS.

² Mihai Iacobescu, *Din istoria Bucovinei*, vol. I (1774–1862). *De la administrația militară la autonomia provincială*, București, Editura Academiei Române, 1993, p. 194.

³ DTDS, p. 477–478, Doc. 1 445.

⁴ M. Calinescu, *Normalien der Bucovinaer gr. or. Diocese von 1777–1886*, I. Band, 1887, Czernowitz, p. 4.

⁵ Înființarea acestui organism de natură protestantă a fost cerută de împăratul Iosif al II-lea încă din 18 august 1781. Componenta acestui „Consistorium” dorit de împărat consta dintr-un cleric (monah) și doi mireni, care, mai târziu, a fost acceptată în statutul lui Andrei Șaguna și mult dorită de

de către Imperiul Habsburgic, rezulta ideea că jurisdicția mitropolitului din Iași trebuia să înceteze, iar întemeierea unei episcopii separate a Bucovinei, precum și organizarea unui consistoriu episcopal, erau iminente, întrucât „constituiau temeiurile începutului tuturor reformelor care trebuiau să fie făcute în această nouă provincie”⁶.

Cu greu, s-a înființat acest „consistoriu” și, așa cum citim în conținutul documentului despre care facem vorbire, a început să lucreze chiar a doua zi după instalarea episcopului Bucovinei la Cernăuți⁷.

Din protocolul încheiat cu această ocazie, aflăm că în ședința proaspătului organism bisericesc, ținută la Cernăuți, în 3 februarie 1782, sub președinția arhiepiscopului Dosoftei și a generalului Enzenberg, se hotărăște instituirea unei comisii formată din Meletie, vicar general-arhimandrit, Antonie, fost egumen al Mănăstirii Putna, și un Gherasim, despre care nu știm multe, cu misiunea „să ia în evidență veniturile, proprietățile și toate cheltuielile fiecărei mănăstiri. Totodată, comisia urma să reglementeze felul de viață al călugărilor și al preoților, ca și veniturile și cheltuielile lor”⁸. Comitetul avea să primească instrucțiunile necesare și un ordin către egumeni, începându-și activitatea în ziua de 27 februarie 1782⁹. Neavând deplină încredere în membrii monahi, la sugestia generalului Enzenberg, vor mai fi cooptați: boierul Vasile Balș, Enachi Codrescu, secretarul Vasile Herescu și Alexandru Ilschi.

După ce au vizitat, în parte, mănăstirile, apropiindu-se sărbătoarea Paștilor, comisia și-a întrerupt activitatea. Se va întâlni din nou, la 8 aprilie 1782, în Rădăuți, când se pune în discuție atitudinea egumenilor față de comisari și față de episcop. Este foarte probabil ca acum să se fi luat și hotărârea de a fi trimisă ordonanța („publicația”) emisă de administrația districtului Bucovinei, *Cătră toți egumenii și cătră toată partea bisăricească din Bucovina*.

Autorii lucrării *Din tezaurul documentar sucevean 1393–1849* sunt de părere că publicația a fost „datată după instalarea lui Dosoftei ca episcop al Bucovinei, la 30 ian./10 febr.1782, cu reședința în Cernăuți”¹⁰. Din analiza conținutului și având în vedere faptul că Decretul Consiliului c. r. de Război, din 3 august 1782, amintește de un raport din 17 iulie 1782, prin care se comunica la Viena despre „cercetarea stării și a veniturilor mănăstirești, făcută de episcopul Rădăuț[ilor] după

masonii bucovineni. Este meritul episcopului Dosoftei de a fi obținut ca în componența Consistoriului bucovinean să intre șase clerici (episcopul, vicarul, doi monahi și doi preoți de mir) și 3 mireni.

⁶ Mihai-Ștefan Ceaușu, *Bucovina Habsburgică. De la anexare la Congresul de la Viena*, Iași, Fundația Academică „A. D. Xenopol”, 1998, p. 109.

⁷ Dr. Gh. Arghiropol, *Administrația eparhială din Bucovina între 1775 și 1918*, extras din „Candela”, 1947.

⁸ Mihai-Ștefan Ceaușu, *op. cit.*, p. 112.

⁹ Isidor de Onciul, *Fondul Religionariu Gr.-Or. al Bucovinei. Substratul, formarea, desvoltarea și starea lui de față*, reproducere separată din „Candela”, 1889–1891, Cernăuți, 1891, p. 84.

¹⁰ DTDS., p. 462.

instalarea și crearea consistoriului”, credem că publicația a fost elaborată și expediată în teritoriu între 8 aprilie și 17 iulie 1782.

Documentul, scris în limba română, cu grafie chirilică, are patru pagini, iar pe prima, pe care o reproducem în facsimilul anexat documentului transliterat, în colțul drept superior, s-a scris cu creionul, anul „1781”. Evident, documentul nu poate să fie din acest an, întrucât instalarea lui Dosoftei la Cernăuți ca „exempt episcop”, despre care se face vorbire în act, a avut loc la 10 februarie 1782.

Posibil că la ședința Consistoriului, din 8 aprilie 1782, să se fi relatat dificultățile întâmpinate din partea reprezentanților mănăstirești, care-i acceptaseră cu anevoie pe comisari, ba chiar cu dușmănie. Așa se explică faptul că, la 4 iunie 1782, membrii comisiei cereau imperios episcopului Dosoftei să trimită spre cercetarea mănăstirilor atât pe Vasile Balș, cunoscut ca om de bază al autorităților austriece, cât și pe postelnicul Enache Codrescu.

Autorul apelului *Cătră toți egumenii și cătră toată partea bisăricească din Bucovina* caută să aducă aminte egumenilor, în special, că sunt datori cu ascultare episcopului Dosoftei și că ei sunt doar administratori ai averilor mănăstirești, nicidecum proprietari. De aceea trebuie „toată putincioasa silință să pue spre adăogire[a] veniturilor a mănăstirii și a bisericii, mai vârtos după canoanele cinului călugăresc și n-ari cea mai mică dreptate preț de o para să poprească pentru sine, ori unul ca acela să socotește ca un fur de cele svinte” și „nimene, nici măcar cu o vorbă, să nu îndrăznească a să împotrivi, ci, mai vârtos, trebuie să fie cătră Consistorium cu toată supunere[a], ascultare[a] și luare[a] aminte, ca nu cumva să să împotrivească cât de puțin ceva, căci prin aceasta vor jigni poroncile împărătești și unii ca aciea să vor aduce la supunere și înțelegire cu giudecata lumească”. De asemenea, le cere acestora „să se supue pravililor și poruncilor mai marelui său, ca unul ce i-au făgăduit lui Dumnezeu supunere, curățenie și sărăcie și, după urmare, unul ca acesta lucrează împotriva credincioasălor lui datorii, când mănăstirile ce sunt încredințate lui pentru slujba lui Dumnezeu și moșiile ce sunt afierosite la aceiaș[i] sfântă slujbă, caută să facă ale sale și să tragă dintr-însele folos pentru sine, fiindcă [în]calcă făgăduința ce au făcut de sărăcie”.

Faptul că se face trimitere la prescripțiile „pravilelor” dezvăluie că documentul a fost conceput de un cleric ce deținea cunoștințe de drept bisericesc, fiind doar trimis în numele administrației militare, notându-se: „de la administrație Bucovinii deștrict, publicație”, deoarece aceasta era interesată ca lucrările comisiei să se desfășoare în deplină liniște. De altfel, generalul Enzenberg avea nevoie de colaborare permanentă și amiabilă cu arhiereul Dosoftei, întrucât, legal, numai acesta putea să-i disciplineze pe monahii răzvrățiți, așa cum a fost cazul cu egumenul Macarie de la Mănăstirea „Sânt Ilie”¹¹.

¹¹ DTDS, p. 455, Doc. 1 368, 1 369 și 1 370.

Ceea ce nu se știa încă, dar va afla curând și episcopul Bucovinei, era că lucrarea de inventariere a averilor mănăstirilor urma să fie un prim pas din planul autorităților de organizare administrativă unitară a proprietăților mănăstirești.

Mai liniștit își îndeplinea misiunea Comisia aulică de delimitare a proprietăților, care verifica și documentele de proprietate prezentate de mănăstiri, deoarece se luase de bună informația lansată de generalul Splény că, „dacă s-ar ordona la cel mai înalt nivel să se dovedească legalitatea posesiunii diferitelor moșii, multe dintre ele ar reveni fiscoi. Aceasta s-ar întâmpla mai ales clerului, care a știut să-și atragă sub diferite pretexte, al carității, al pedepselor spirituale, al unor danii pentru slujbe și liturghii, atât din partea principelui, cât și a unor particulari, numeroase moșii, îndeosebi la munte. După părerea mea, în cazul clerului mănăstiresc toate veniturile pe care le-au obținut după prima lor înființare ar trebui să fie considerate corect drept fiscale”¹².

Chiar dacă situații, în care proprietarul să nu-și poată dovedi posesiunea, cu acte, nu au existat, decretul Consiliului Aulic de Război, din 3 august 1782, stabilirea liniilor directe pentru realizarea planurilor împăratului Iosif al II-lea și în Bucovina, rolul publicațiilor, asemenea celei redată mai jos, fiind de a câștiga încrederea locuitorilor noii provincii a imperiului.

***De la administrație Bucovinei deștrict, publicație. Către toți egumenii și
cătră toată partea bisăricească din Bucovina***

De multă vreme și din destul este cunoscut prin publicațiile ce s-au dat în toată Bucovina nu numai tuturor svintelor mănăstiri și preoților mireni ce și tuturor lăcuitorilor din Bucovina mult folositoare, înaltele poronci a împărăteștii mării, adevă că toată parte[a] bisericăscă ce să află în Bucovina, di[m]preună cu Schitul cel Mare din Galițea, este cu totul scoasă din toată stăpânire[a] călugăriașcă de afară, atât de preosvinție[a] sa mitropolitul, cum și de patriarhul¹³, și cum că numai preosvinție[a] sa episcopul de Rădăuți, ca un eczemt¹⁴ episcop a toată Bucovina,

¹² Gabriel Splény von Mihaldy, *Descrierea districtului bucovinean*, în volumul *Bucovina în primele descrieri geografice, istorice, economice și demografice*, ediție bilingvă îngrijită, cu introduceri, postfețe, note și comentarii de acad. Radu Grigorovici, prefață de D. Vatamaniuc, București, Editura Academiei Române, 1998, p. 103–104.

¹³ Se face referire la Decretul nr. 3753, din 13 iunie 1871: „După ce s-a dat publicității înalta hotărâre, prin care legătura dintre preoțimea greco-neunită a Bucovinei și Mitropolitul din Iași a fost ridicată (desființată), iar jurisdicția a fost trecută asupra episcopului din Rădăuți, urmează de la sine că atribuțiunile și însărcinările spirituale, pe care le dăduse Mitropolitul din Iași vicarului general pentru părțile de dincoace, trebuie să înceteze complet. Ca urmare, nici acela nici acesta nu mai pot exercita aici niciun fel de jurisdicție”. Vezi textul în limba germană și în M. Calinescu, *Normalien...*, Cernăuți, 1887, vol. I, p. 4.

¹⁴ Neatârnat, independent: „Și fiindcă scoposul pre[a] înălțatei împărăteștii mării ieste ca să se păzească de-a purure și nestrămutat sfintele legi a fieșticărora beserici; drept aceasta, pre[a] înălțata

iaste a lor cap și poroncitoriu și numai preosvinției sale sunt datori a da toată ascultare[a] și supunere[a].

Pentru aceasta, spre întărire, au poroncit a sa împărătească mărire și s-au făcut instalație¹⁵ preosvinției sale episcopului Dosoftei de egzemt episcop a toată Bucovina înainte tuturor egumeni și ghegeneral-vicarius, cum și protopopilor, în scurt, la toată parte[a] bisericăscă din Bucovina, fără osăbire, și li s-au dat poroncă ca să fie numitului egzemt episcop cu toată supunere[a] și ascultare[a]. Lângă aceasta, au binevoit a sa împărătească mărire pentru înflorire[a] și buna cuviință a credinței grecești și pentru îndreptare[a] norodului spre faptele cele bune și s-au poroncit de s-au făcut un Conzistorium, alcătuit de obrază alese, atât din parte[a] bisăricească, cum și politicească, care, a doua zi după instalație, s-au așăzat și care Conzistorium stă supt poroncile și rânduelile egzemtului episcop, deci nu mai rămâne nicio îndoială că trebuie să fie cunoscut la toată parte[a] bisăricească cu căță supunere și ascultare părinți[i] egumeni trebuie să fie la poroncile preosvinției sale egzemt episcop și a Consistorium[ului] ce este supt povățuire[a] preosvinției sale și cum că poroncile preosvinției sale egzemt episcop trebuie să fie lor svinte.

Aceste să face de știre despre parte[a] administrație[i] din poronca împărăteștii măriri.

Cu ce[a] mai mare mirare a noastră, însă, să arată că unii din egumeni nu să arată cu poroncita și căzuta lor supunere cătră preosvinție[a] sa, care cu totul împotriva poroncii împărăteștii măriri și lângă aceasta să arată ca cum egumenii cred că, cu mănăstirile ce sunt încredințate lor, pot să rânduească după plăcere și voința lor.

Un egumen a unii mănăstiri nu este alta fără numai un credincios purtători de grijă averilor și veniturilor a mănăstirii și easte datori toată putincioasa silință să pue spre adăogire[a] veniturilor a mănăstirii și a bisericii, mai vârtos după canoanele cinului călugăresc¹⁶ și n-ari cea mai mică dreptate preț de o para să poprească pentru sine, ori unul ca acela să socotește ca un fur de cele svinte¹⁷.

Conzistorium este orânduit prin preosvinție[a] sa egzemt episcop, după înaltele poronci, a căuta și a cerceta stare[a] avutului și sămille mănăstirilor și cu după poroncile împărăteștii măriri vă aduc aminte că nimene, nici măcar cu o

împărătească mărire[a] sa cunoscând și încredințându-se din dreptate și nepregitata silință a însuși archierii sale episcopului Rădăuț[ilor] kirio-kir Dosoftei ce o are, atât spre a se ține pre deplin păzită sfânta lege a bisericii grecești, cum și pentru binele cel folositor obștii; au poroncit înălțimea sa cătră administrația Bucovini, la 12 septembrie a anului 1781, ca să se așeze pe arhierie[a] sa Episcopul Dosoftei exemt, adecă neînconjurat, singur episcop la tot districtul Bucovini. Care după pre[a] înalta poroncă, iată acum întru auzul tuturor punem și așezăm prin instalația aceasta exemtul Episcop tuturor, atât cinului călugăresc de pre la toate mănăstirile, cât și părții duhofnicești a mirului”.

¹⁵ Instalarea oficială s-a făcut la 10 februarie 1782, episcopul Dosoftei semnând „cu o formulă de jurământ”: „Dosotheus exemptus episcopus Bucoviniensis”. Cf. Ion Nistor, *Istoria Bucovinei*, ediție și studiu biobibliografic de Stelian Neagoe, București, Editura Humanitas, 1991, p. 33.

¹⁶ Can.12 al Sinodului VII Ecumenic.

¹⁷ Cf. Can. 73 apostolic; can.10 Sin. I și II ecumenic; can. 11 al Sf. Teofil al Alexandriei.

vorbă, să nu îndrăznească a să împotrivi, ci mai vârtos trebuie să fie către Consistorium cu toată supunere[a], ascultare[a] și luare[a] aminte, ca nu cumva să să împotrivescă cât de puțin ceva, căci prin aceasta vor jigni poroncile împărătești și unii ca aciea să vor aduce la supunere și înțelegire cu giudecata lumească.

Să arată cu mirare[a] noastră că unii din egumeni[i] de la mănăstiri au îndatorit mănăstire[a], alții iarăși că n-au cruțat nimic la iconomii, iar alții că și biserica și celelalte zidiri din mănăstiri la cel mai rău hal le-au ținut și le au lângă aceste[a], că arată ca unii și cheltueala de particulari a lor trebuință, care este lucru vrednic de răs, încarcă și cer de la mănăstiri¹⁸. Acest[e]a toate slujesc de jalnice dovezi, cum că egumenii veniturile mănăstirilor le socotesc ca niște a lor moșii și averi, dar aceasta este o mincinoasă socoteală și împotriva regulilor cinului lor celui călugăresc, nu mai puțin să arată că unile mănăstiri avute nu au nici călugări și dintr-această pricină de multe ori rămâne biserica lui Dumnezeu fără de slujbă, din care din destul să cunoaște că egumenii au făcut aceasta ca să scape de cheltueala trebuințelor bisericesti și să fac[ă] loruș[i] bani¹⁹.

Pentru toate aceste[a], rămân fără de cuvânt de răspundere și de îndreptare și vrednici de pedeapsă. Egumenul de Homor, ca unu[l] în public împotrivoriu înaltelor împărătești poronci, au îndrăznit pe unul ce au fost trimis de Conzistorium către dânsul pentru pricini de cercetare a veniturilor mănăstirii de l-au suduit și l-au și bătut. Această obraznică a lui faptă rămâne vinovat cei mai mari pedepsi și bunătații preosvinției sale iaste a să socoti că nu l-au lepădat îndată din egumenie și să-l și pedepsască, care este la voe[a] și putere[a] preosvinției sale.²⁰

Cu puțin vorbe vor să însămeze care sunt datoriile cinului călugăresc după canoanele bisericesti.

Datorie[a] unui călugăr este orb să se supue pravililor și poruncilor mai marelui său, ca unul ce i-au făgăduit lui Dumnezeu supunere, curățenie și sărăcie și, după urmare, unul ca acesta lucrează împotriva credincioasălor lui datorii, când mănăstirile ce sunt încredințate lui pentru slujba lui Dumnezeu și moșiile ce sunt afierosite la aceiași[i] sfântă slujbă caută să facă ale sale și să tragă dintr-însele folos pentru sine, fiindcă [în]calcă făgăduința ce au făcut de sărăcie.

Să închei vederat că niciun egumen sau alt călugăr nu poate să aibă al său nimic²¹ și toat[e] rămân și sunt a bisericii lui Dumnezeu de obștiea și a mănăstirii, iar cei ce urmează într-alt chip fac împotriva poroncilor bisericesti.

¹⁸ Se referă la situația de la Mănăstirea „Sânt Ilie”, unde egumenul Macarie declara că mănăstirea îi este datoare cu 22 625 lei. Vezi și: DTDS, Doc. 1 368; 1 369 și 1 370, p. 455.

¹⁹ Este cazul Mănăstirii Ilișești.

²⁰ Este vorba despre Antonie Grigorievici, cel care semna la 13 noiembrie 1782, împreună cu ceilalți egumeni din Bucovina, hotărârea de a trimite la împăratul o delegație pentru a cere „așezări cu privilegii pentru mănăstiri după rânduiala canoanelor bisericii noastre și după obiceiul pământului”. Vezi. DTDS, p. 461, doc. 1 392.

²¹ Se referă la can. 6, Sin. I-II.

Egzemtului și sângur episcop de toată Bucovina, cuprinzându-să și Schitul cel Mare din Galiția²², de multe ori i s-au adus aminte de înaltele poronci împărătești și într-aceeaș[i] vreme și unuia ca unui interimal administrator ca, fără mai multă îndoială și prelungire, mai vârtos mănăstirile să să pue la bună și căzută orândueală și să-i depărteze de [la] tot aleșverișul lumesc și să-i aducă la rânduiala și regula cinului celui drept călugăresc, pentru aceasta cu de iznoavă fac de știre tuturor egumenilor și călugări[lor] de pe la mănăstiri cum că preosvinții sale egzemt episcop, pentru împlinire[a] acestor înalte sfinte și obștii folositoare poronci, s-au dat toată deplina putere și voe. Fiindcă a sa împărătească mărire pune toată credința în preosvinție[a] sa, fiind încredințat de sfânta dreptate și spre înflorire[a] credinței grecești și a faptelor bune râvna preosvinției sale episcopului, drept aceasta, despre parte[a] administrației de iznoavă să face de știre sfinției sale ghenearal-vicarius arhimandrit, egumenilor, călugărilor, protopopilor, preoților și la toată parte[a] bisericească poruncita împărăteștii măriri, ca la toate ci li va poronci de cătră preosvinție[a] sa și de către Consistorium, ce va fi grijit cu poroncile preosvinții sale, să fie plecați și supuși și ascultători, după cum să cade cinului călugăresc a da ascultare orb și fără cuvânt de răspuns, mai vârtos că pentru acestea cari caută numai folosul bisericii și a faptelor celor bune, numai preosvinția sa are să de[a] samă înainte lui Dumnezeu și [a] împăratului. [lipsește un cuvânt?]

Sfârșit.

Se face de știre tuturor mănăstirilor că administrația nu va primi niciun feliu de jalobă de la mănăstiri, măcar pentru moșii sau pentru orice altă pricină, când jaloba nu va fi cu știre[a] și cu deosebită carte a preosvinției sale întovărășită.

²² Oficial, Schitul Mare din Galiția a fost supus episcopiei Bucovinei prin ordinul Comandamentului general din Liov, la 6 aprilie 1785.

